

1.1. Abstrakt v českém jazyce

Název: Prospektivní průzkum respiračních infekcí u dětí předškolního věku a postojů rodičů k prevenci a samoléčbě

Úvod: Respirační infekce jsou tradičně v čele žebříčku nemocnosti v ČR. Respirační infekce se vyskytují napříč celým spektrem populace a zejména u dětských pacientů tvoří mnohdy významnou součást jejich života. Jedná se o onemocnění, které zpravidla, pokud nejsou přítomny komplikace, není život ohrožující a velmi často jeho průběh pacient zvládne sám, bez zvláštní léčby. Větší spektrum a lepší dostupnost virologických vyšetření poukazuje na dominantní etiologickou účast virů u nejčastějších respiračních syndromů. Cílem tohoto průzkumu bylo zjistit výskyt respiračních infekcí v populaci dětí předškolního věku a postojů ošetřujících rodičů k prevenci a samoléčbě.

Metodika: Pilotní průzkum se realizoval v populaci dětí ve věku od 3 do 6 let docházejících do kolektivního zařízení předškolního vzdělávání. Sběr dat proběhl prospektivně v chladné sezóně od října 2018 do dubna 2019 pomocí dvou dotazníků pro rodiče předškolních dětí docházejících do kolektivního zařízení: dotazník A, zaměřený na sběr dat ohledně základního zdravotního stavu dítěte a postojů rodičů k prevenci a samoléčbě; dotazník B, zaměřený na sběr dat ohledně aktuální respirační infekce u dětí v předškolním věku, jejích příznacích, průběhu a léčby. Ze získaných údajů byl vypočítán model ekonomických nákladů.

Výsledky: Zařazeno bylo 39 respondentů a záznamy o 47 epizodách prodělaných respiračních infekcích u dětí. Se zvyšujícím se věkem dětí byl pozorován trend k méně častým epizodám respiračních infekcí ($p \leq 0,03$), kratší době trvání nemoci ($p \leq 0,03$) s nižší potřebou vyhledání péče dětského lékaře než u menších dětí. Děti rodičů s atopickými projevy ve vyšší míře navštívily dětského lékaře ($p \leq 0,005$) a doba trvání nemoci byla u nich delší ($p \leq 0,047$) než u dětí rodičů bez atopických projevů. U dětí matek na rodičovské dovolené se projevil častější výskyt respiračních infekcí ($p \leq 0,004$) a častější vyhledání péče dětského lékaře ($p \leq 0,017$) než u dětí matek, které pracovaly. Faktory vyhledání dětského

lékaře a předpis antibiotika souvisely jak s častějšími epizodami respiračních infekcí u dětí ($p \leq 0,0016$; $p \leq 0,0411$), tak s delší dobou trvání nemoci ($p \leq 0,0001$; $p \leq 0,0405$). Nejvyšší rizika vyplynula ze zjištěné praxe běžného podávání a předepisování takových volně prodejných přípravků na nachlazení, které pro danou věkovou skupinu nemají dostatečné důkazy o jejich účinnosti a bezpečnosti (dekongescencia, expektorancia, antitusika, antihistaminika). Ekonomické ztráty kvůli domácímu ošetřování dětí tvořily většinu výdajů na nachlazení jak na straně rodičů, tak veřejných zdrojů.

Závěr: Zavedená nesprávná praxe běžného podávání volně prodejných léčiv na nachlazení dětem vyžaduje náležitou edukaci rodičů lékárníky a změnu za vhodnější a bezpečnější prostředky a metody ke zmírnění příznaků respiračních infekcí u dětí. Zkoumání prognostických a rizikových faktorů prostředí a životního stylu včetně výživy a preventivních doplňků stravy může být zdrojem pro intervence vedoucí k omezení nemocnosti dětí předškolního věku na respirační infekce z nachlazení nebo ke zmírnění jejich průběhu. Prezentované údaje a výsledky svědčí o proveditelnosti interdisciplinárního přístupu (epidemiologie / zdravotní ekonomie) ve výzkumu prognostických a rizikových faktorů, prevence, samoléčby a zdravotní péče běžných respiračních infekcí a souvisejících socio-ekonomických nákladů.

Klíčová slova: respirační infekce dětí, postoj rodičů, prevence, samoléčba, domácí ošetřování, volně prodejná léčiva, náklady na nemoci z nachlazení